

Başvuru Numarası :2023/1279
Toplantı Tarihi/Sayısı :14.9.2023/36
Karar Numarası :2023/740
Başvuran :M.L.Ö.
Başvuran Vekili :
Adres :-
Muhatap Kurum/Kişi :-
Muhatap Adres :-

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Af talebine ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran, Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın ilan ettiği Türkiye Yüzyılında cezaevindeki mahkumların da unutulmaması ve bu ülkenin bir ferdi olarak kendilerinin de bu sürece ortak edilmesi gerektiğini iddia etmekte; af isteklerinin değerlendirilmeye alınması için gereğinin yapılmasını talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri*" başlıklı 87'nci maddesi şöyledir:

".. Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilânına karar vermek ... "

4. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Amaç ve kapsam*" başlıklı 1'inci maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir."

5. 6701 sayılı Kanun'un "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

“... f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara baēlamak ve sonuēlarını takip etmek, g) Ayrımcılık yasaēı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara baēlamak ve sonuēlarını takip etmek, ... i) Özgürlüēünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara baēlamak ve sonuēlarını takip etmek, ...”

6.6701 sayılı Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin ilgili bölümleri şöyledir:” ... (4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktıēı işlemler başvurunun konusu olamaz. (...)

(9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekēeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diēer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir. ... ”

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar” başlıklı 40’inci maddesi şöyledir:

“(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktıēı işlemler başvurunun konusu olamaz.”

8. Mezkûr Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geēilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediēi, ... yönlerinden incelenir.”

9. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekēeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkēa dayanaksız olup olmadıēı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediēi, ayrımcılık yasaēı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadıēının tespiti aēısından incelenebilirliēin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekēeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliēi esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48’inci maddede belirtilen gerekli koşulları tařımadıēının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekēeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEēERLENDİRME VE GEREKēE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılıēın önlenmesi ile bu ilkeler doērultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara baēlamak ve sonuēlarını takip etmek, ayrımcılık yasaēı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara baēlamak ve sonuēlarını takip etmek, özgürlüēünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara baēlamak ve sonuēlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. Bununla birlikte başvuru, af talebine ilişkin olup Anayasa’nın 87’nci maddesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının beşte üç çoēunluēunun kararı ile genel ve özel af ilânına karar vermenin Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkisinde olduēu düzenlenmiştir.

13. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 17'nci maddesinde, yasama yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte ise yasama yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin Kurumun görev alanına girmeyeceği düzenlenmiştir.

14. Başvuru yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte ele alındığında, talebin yasama yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu, kanunlara ilişkin düzenleme yapma görevinin münhasıran Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ve mezkûr Yönetmelik'in 40'ıncı maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve bu nedenle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

14/9/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye